

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXIX. Ex literis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

dum publica acta & allegata iudicauit; tunc executor, si facile errorem ostendere non possit, recte eam exequitur, iuxta ea quae dixi cit. c. 2. n. 8. & tradit Suar. cit. sect. 15. n. 7. ubi id declarat in sententia excommunicationis, si executori mandetur, ut eam denuntiet, qui scit materialiter iniustam esse, latam tamen secundum allegata & probata: imò etiamsi de hoc dubitet, & executionem subterfugere non possit. Quia in causa dubia Superiori parendum est, arg. huius §. *Quia non cognitio, sed executio mandatur eidem.* Vel est formaliter iniusta, quia Iudex ex imperitia, aut dolo ita iudicauit, tum deputatus ad exequendum, si onus à se rejicere non possit, neque etiam tanquam grauatus ad Superiorem facile appellare, tum exequi potest. Ratio est: Quia veluti iure debitum est, ut postquam sententia in rem iudicatam transit, executioni mandetur. Condemnatus autem partim sibi imputare debet, quòd intra tempus ipsi concessum non appellarit: partim verò adhuc remedium habet, ut contra Iudicem agat ad damni illati refartionem, uti hic Gl. notat ver. sciat, in fine, Abb. num. 5. & docui cit. cap. 2. quæst. 3. num. 10. Quia sententia Iudicis, à qua appellatum non est, non ita transit in rem iudicatam, ut naturalis obligatio tollatur, iuxta l. Iulianus, 60. ff. de condict. indebiti, ubi dicitur, quòd sententia Iudicis debitorem absoluendo, nō faciat, ut non sit debitor.

Porro quod Syl. monet ver. Iudex, 1. in fine, Iudicem delegatū, qui ex necessitate cogitur causam suscipere, si per imperitiā erret in iudicando, excusatū esse, quando assessoris, seu consiliarij, qui pro idoneo haberi solet, consilium securus fuit; hoc non ita locum habet in delegatis Papæ, quippe quibus ratione dignitatis suæ, in qua constituti sunt, incumbit, ut se idoneos reddant ad causarum sibi delegatarum cognitionem. Verum tamen est, quòd delegatus, sicuti & ordinarius Iudex, quandoque excusetur, si in re dubia aliorum Doctorum, seu Consiliariorum sententiæ bona fide acquiescat.

§. Cùm autem.

Accidit interdum, ut partes malitiosè & procurent Iudicem ad eum diem, ad quæ citati sunt, à Rege vel Archiepiscopo euocari; decernit Innoc. si Iudici delegato talis fraus partis litigantis perspecta fuerit, eam competenter puniat, & ne commodum ex malitia sua reportet, causam alteri Iudici neutri parti suspecto ad eundem diem cognoscendam, remota appellatione committat: nisi vtraque litigantium pars consentiat, ut lis prorogetur.

NOTANDVM Vn. Casus est specialis, in quo subdelegatus à delegato Papæ procedere potest, remota appellatione, ipso iure talem facultatem committente. Ratio afferitur: Quia æquum non sit, ut pars vna ex propria fraude commodum ferat, cum alterius partis incommodo. Quæ ratio tum maximè locum habet, si etiam Iudici delegato causa commissâ fuerat, remoto appellationis remedio.

CAPITVLVM XXIX.

Ex literis.

PARAPHRASIS.

Controuersia de canonicatu erat inter Antonium, & Canonicos S. Iustinianæ: Eam Pontifex ad petitionem Canonicorum commisit Primicerio Grandensi, & Pribano S. Sophiæ: Postea verò Antonius alias literas super eadem causâ impetruit ad Archipresbyterum Paduanum. Is procedens in ea causa, in Canonicos S. Iustinianæ excommunicationem promulgari curauit, eò quòd Antonium in Canonicum recipere nollent. Sed priores illi deputati Iudices mandarunt Patriarchæ Grandensi, ut dictos Canonicos excommunicatos non esse declararet, ac demuntiarer: eò quòd literæ posteriores, in quibus de prioribus nulla mentio fiebat, subreptitiæ essent, per quas nulla Archipresbytero potestas collata sit. Cùm verò Patriarcha mādaturū exequi vellent, Archi-

Archidiaconus Castellanus obstitit, & impediuit, ne literæ eius pro publica con-
 cione legi possent: quam obrem à Patriarcha, vnâ cum Ecclesiæ eius, interdicto sub-
 iectus est. Hac quæstione ad Papam In-
 noc. III. relata, alijs delegatis Iudicibus
 mandat, vt si veritate inquisita, ipsis con-
 stiterit, quod in literis secundis expressa
 mentio facta non sit de prioribus, tum
 sententiam interdicti latam à Patriarcha
 confirmet, & obseruari faciant, donec ei-
 dem Patriarchæ de illata iniuria suffici-
 enter satisfactû sit: Quandoquidem prio-
 res iudices potuerunt causæ illum articu-
 lum subdelegare Patriarchæ, consequen-
 ter is coercitionem habuit erga volentes
 eum impedire, cum alioquin iurisdic-
 tio inutilis & illusoria foret. Sin autem con-
 stiterit, priores literas per secundas legiti-
 mè reuocatas fuisse, tum sententiam in-
 terdicti irritam pronuntient: propterea
 quod priores iudices, potestate sua in hac
 causa priuati, nullam iurisdictionem, aut
 coercendi potestatem deriuare potuerint
 in Patriarcham. Ita habetur secundum in-
 tegram huius c. lectionem.

SUMMARIUM.

1. *Subdelegatus Papæ non merus executor, potest coercere seu punire inobedientes & impediens eum in exercitio iurisdictionis.*
2. *Qui ob manifestam iniuriam contraxit censuram, non debet prius ab ea absolui in externo foro, quam parti læsæ satisfecerit.*

NOTANDVM I. Literæ posteriores in
 eadem causa impetratæ ad alios iudices,
 censentur subreptitiæ, si in ijs non fiat men-
 tio literarum priorum. Ita etiam habetur in
 cap. 3. de rescript. & cap. 2. de dolo, & contu-
 macia.

His addi debet, quod non sufficiat fieri
 mentionem literarum, non obstantibus lite-
 ris, si quas alijs dedimus, sed opus esse men-
 tione speciali literarum ad priores Iudices
 in hac causa datarum, vti constat ex c. bonæ,

3. de confirmat. vtili & inutili: Nam reuoca-
 tio potestatis delegatæ censetur esse odiosa:
 quia cedit in cōtemptum priorum iudicium,
 nisi causa afferatur, cur talis mutatio facienda
 sit, arg. c. vt debitus, 69. de appellat. & videri
 potest Barbat. hic col. 1. & 2. Imola n. 6.

NOTANDVM II. Subdelegatus Papæ
 potest coercere, seu punire inobedientes, at-
 que impedire eum volentes in exercitio iu-
 risdictionis. Id verò intelligi debet, si non
 nudum ministerium aut mera executio ali-
 cui demandata sit, sed articulus aliquis iurif-
 dictionalis. Quare colligere debemus, Pa-
 triarchæ non fuisse mandatum, vt declaratio-
 nem à prioribus Iudicibus de nullitate ex-
 communicationis factam duntaxat promul-
 garet; sed vt post causam ab ipso cognitam
 promulgaret. Alioquin enim, si Patriarcha
 merus executor seu Minister fuisset, non
 potuisset dicere Innoc. eum iurisdictionem
 à Iudicibus ipsi hanc causam delegantibus
 accepisse, & ideo coercitionem habuisse, cum
 iurisdic-
 tio sine potestate coercendi delusoria
 sit. Ita bene notauit hic Barbat. col. 8.

NOTANDVM III. Qui ob manifestam
 iniuriam censuram contraxit, non debet pri-
 us ab ea absolui in externo foro, quam parti
 læsæ satisfecerit. Ita habetur etiam in c. ex
 parte, 23. & seq. de verb. signif. & c. 2. de sent.
 excom. in 6. & notat Gl. hic ver. satisfactum.
 Abb. in c. cum contingat, 36. n. 1. hoc tit. Sed
 vide quæ dixi lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 6. q. 2. dicto 4.

CAPITVLVM XXX.

Licet vndique.

PARAPHRASIS.

Papa tribus Iudicibus causam commiserat
 adiectâ clausulâ, si omnes interesse non
 possint, vt duo exequantur: Postea vnus
 Iudicum alteri vices suas commisit; ter-
 tius autem vt suspectus merito recusatus
 fuit. His positis, ille qui vices suas commi-
 sit, è vita excedit; quæritur hoc casu, an su-
 perstes collega in causâ procedere possit
 tum suo, tum defuncti nomine. Respon-

M m m m 2 det